

מדינת ישראל
משרד החינוך

משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

המוסד לבטוח לאומי

"אל תפספס חבר" פעולה בנושא חברות עם ילדים ונוער עם מוגבלות

שכבות ד-1

כתיבה: רקפת הימן זהבי

מטרת על:

העלאת המודעות לילדים עם מוגבלות בחברה וקידום יחסי חברות בין ילדים ללא מוגבלות לילדים עם מוגבלות

מטרות:

1. החניך יכיר כי קיימת שונות בין ילדים ויש בחברה ילדים עם מוגבלות.
2. החניך יבין כי לכל אחד נקודות חוזק ויתרונות.
3. החניך יבין כי קיימים תחומי עניין משותפים רבים בין ילדים.
4. החניך יבין כי קיימת אפשרות לחברות אמיתית בינו לבין ילדים עם מוגבלות.

רציונל:

הפעולה החינוכית המצורפת נועדה ללוות את הקמפיין השיווקי 'אל תפספס חבר'. במהלך הפעולה יחשפו החניכים לקיומם של אנשים עם מוגבלות בחברה, יעמדו על מושג החברות ועל תפיסתו בקרב בני גילם ויבינו כי ילדים עם מוגבלות יכולים להיות חברים טובים בעבורם.

משך הפעולה:

שעה וחצי

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

מדינת ישראל
משרד החינוך

משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

המוסד לבטוח לאומי

מהלך הפעולה:

משחקי פתיחה (15 דקות):

1. 'מרוץ שליחים חברים' - מחלקים את הקבוצה לשתי קבוצות. כל קבוצה נעמדת בטור. במרחק מה משני הטורים נמצאים שני פלקטים.
(א) החניכים ירצו אל הפלקט ויכתבו שם של חבר טוב שלהם.
(ב) החניכים יקפצו אל הפלקט ויכתבו שם של מישהו היו רוצים להיות חברים שלו/להכיר אותו טוב יותר
(ג) החניכים יתחלקו לזוגות, בדרך אל הפלקט אחד סוחב את השני ב'שקמח', ובדרך חזרה מחזיקים ידיים וקופצים על רגל אחת/עושים 'מריצה' (אחד מחזיק את רגלי השני, השני הולך עם הידיים על הקרקע). החניכים בזוגות צריכים לחשוב על משהו משותף ביניהם או משהו שהם אוהבים לעשות יחד ולכתוב את זה על הפלקט.
בכל סבב, הטור שמסיים ראשון, מנצח.
2. 'מסירות חברים' - הקבוצה עומדת במעגל. המדריך זורק את הכדור לאחד החניכים ואומר את שמו ותכונה טובה שלו. החניך צריך לזרוק למישהו אחר בקבוצה, לומר את השם שלו ולהגיד עליו משהו טוב. (למשל: שקד-מצחיק, נוי- תמיד עוזרת ועוד). הכדור צריך לעבור בין כל חברי הקבוצה. המטרה היא לא להפיל את הכדור. כאשר מסתיים סבב המסירות צריכים החניכים לחזור על הסבב, על פי הסדר שהיה קודם. אפשר להוסיף כדורים נוספים ולהגביר את הקצב. המטרה היא לא להפיל את הכדור על הרצפה.
3. 'תופסת חברים' - בוכרים חניך שיהיה התופס. אם החניכים אוחזים ידיים/יושבים זה על זה/ עומדים מחובקים - אי אפשר לתפוס אותם. חניך שנתפס עומד ומושיט יד. כדי לשחרר אותו צריך לחניך אחר ללחוץ לו את היד.

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

בתום המשחקים, שאלו את החניכים-

👉 מה היה משותף לכל המשחקים?

👉 איך בחרתם למי לזרוק את הכדור? למה בחרתם לזרוק דווקא לחניך הזה?

👉 למי בחרתם לחבור במשחק תופסת? למי בחרתם לעזור?

מתוך התשובות של החניכים, הסבירו את נושא הפעולה: 'חברות - אל תפספס חבר'

עזרים: פלקטים ריקים, לורדים, כדורים

רביעיות חניכים' (35 דקות):

א. יצירת המשחק (15 דקות)

הסבירו לחניכים כי עליהם ליצור משחק רביעיות על עצמם.

👉 כל חניך יקבל 4 כרטיסיות ריקות בפורמט הבא, וייצור 4 כרטיסיות לעצמו.

👉 בריבוע העליון של כל אחת מהכרטיסיות יכתוב החניך את שמו/יציר את עצמו.

👉 בארבעת הקווים יכתוב החניך:

1. תחביב/אוכל אהוב
2. משהו שאני אוהב לעשות עם חבר
3. משהו שאני טוב בו
4. תוכנית טלוויזיה שאני אוהב

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052- 4213385

👉 בכל אחת מהכרטיסיות יקיף החניך את אחד הסעיפים בעיגול בצבע/ידגיש את המילה עם טוש/כל סימון אחר.

בתום היצירה, לכל ילד צריכות להיות ארבע כרטיסיות שנראות כך:

יעל אלון	יעל אלון	יעל אלון	יעל אלון
1. לצייר	5. לצייר	1. לצייר	1. לצייר
2. לשחק	6. לשחק	2. לשחק	2. לשחק
כחשב	כחשב	כחשב	כחשב
3. חשבון	7. חשבון	3. חשבון	3. חשבון
4. גאליס	8. גאליס	4. גאליס	4. גאליס

עזרים: כרטיסיות רביעיות ריקות, טושים צבעוניים, מספריים

ב. משחק רביעיות (15 דקות)

בתום ההכנה ישחקו החניכים במשחק שיצרו. יש לחלק את החניכים ל 2-3 קבוצות. יש לערבב את הקלפים ולחלק 4 קלפים לכל משתתף. מטרת המשחק היא לאסוף כמה שיותר רביעיות. בכל תור ישאל אחד המשתתפים משתתף אחר על הקלפים שבידו. השאלות מתנהלות בשני שלבים:

שאלה ראשונה - על השם. "למשל: יש לך את יעל?". אם החניך משיב "כן" עוברים לשאלה הבאה:

שאלה שנייה - על התכונה. "יש לך חשבון/גאליס/לצייר/לשחק במחשב?".

אם בידי החניך יש את הקלף עליו שאלו, עליו להעביר את הקלף לשואל. ניתן להמשיך לשאול שאלות את כל המשתתפים, עד שמתקבלת תשובה 'לא'.

חניך שהצליח לאסוף את ארבעת הקלפים מחבריו - זכה ברביעייה. ניצח החניך עם מספר הרביעיות הרב ביותר.

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

מדינת ישראל
משרד החינוך

משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

המוסד לבטוח לאומי

ג. שיחה על המשחק (5 דקות)

בתום המשחק, שאלו את החניכים:

1. האם גיליתם על דברים משותפים ביניכם?
2. מי כתב את אותם דברים בכרטיסיות? באוכל? בתוכנית טלוויזיה? במה שאתם אוהבים לעשות?
3. מצאו מישהו שכתב את אותו דבר כמוכם בתחביב.
4. מצאו מישהו שכתב את אותו דבר שהוא אוהב לעשות עם חברים כמו שאתם כתבתם.

לפי השאלות השלישית והרביעית, חלקו את הקבוצה לזוגות-שלישיות.

'החבר/ה שלי - מיהו חבר טוב?' (20 דקות)

כל קבוצה תקבל פלקט ועליו מצוירת דמות של ילד/ילדה. הסבירו לחניכים כי עליהם לצייר ולכתוב את 'החבר האידיאלי'. אפשר להשתמש בצבעים, גזרי עיתונים, טושים וכל חומרי יצירה אחרים.

- 👉 מה חשוב לי בחבר?
- 👉 מה אני אוהב בחברים שלי?
- 👉 מה אני רוצה לעשות עם החבר?
- 👉 מה כיף לי עם חברים?
- 👉 איך אני יודע שמישהו הוא חבר שלי?

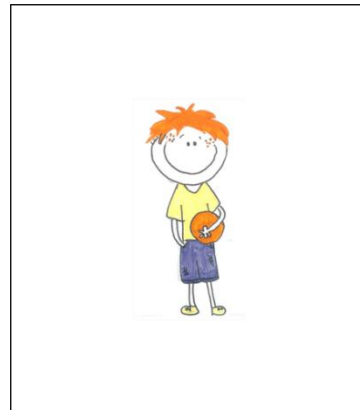
בתום הפעילות יציגו החניכים לקבוצות האחרות את מה שעשו ויתלו את דמויות החברים על הקירות של החדר.

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

חזרו על הדברים שהחניכים אומרים לגבי מושג החברות. הדגישו את הדברים הטובים ואת התכונות הטובות שיש בחברים.

עזרים: פלקטים מצוירים (חבר), לורדים, צבעים

”בחר את החבר” - מי מסתתר מאחורי הווילון? (10 דקות)

בחדר יסודרו שלושה 'ווילונות' (אפשר לעשות מבדים/פלקטים/בלונים/אלבדים). מאחורי כל וילון מסתתר חבר. המדריכים יספרו על כל אחד מהחברים המסתתרים מאחורי הווילון.

על פי הדברים שהחליטו שחשובים להם בחברות, צריכים החניכים לבחור את החבר שהכי מתאים להם. כל חניך יצביע לחבר (ווילון) אחר. החבר שקיבל את הכי הרבה קולות, מנצח.

וילון מספר 1 - עזית

קוראים לי עזית. יש לי שני אחים קטנים ואחות גדולה. הדבר שאני הכי אוהב לעשות זה לתופף על תופים. אני אוהב מאד לנחם עם חברים. כשאני מוצא חברים עם גיטרה או כלי נגינה אחרים אני ממש שמח.

אני אוהב לאכול גלידה בקיץ ואם בחורף.

הדבר שהכי מצחיק אותי זה לשמוע קולות מצחיקים או חיקויים של אנשים. לפעמים אני מקשיב לחופצי סנד-אפ או לתוכניות טלוויזיה ומחפיק מצחוק. אני אוהב גם לשחות ולהשתולל בכריכה.

הדבר שמעב לי בחברות זה שיהיה כיף. אני לא אוהב לריב והרבה פעמים אני מוותר כדי לא לריב עם חברים. אני מתעסק רק כשהם ממש חסובים לי.

אני ממש טוב בלשחור סודות. חברים מספרים לי סוד יכולים להיות בטוחים שאף אחד לא יגלה אותם.

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

מדינת ישראל
משרד החינוך

משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

המוסד לבטוח לאומי

וילון מספר 2 - גיא

קוראים לי גיא. אני גר בבניין ממש גבוה ויש לי חדר שהוא רק שלי והקירות שלו כחולים.

אני מושא על ספורט! בחדר שלי יש פוסטרים של כל שחקני הכדורסל והכדורגל. בכל הזדמנות שיש לי אני מחזק כדורסל במחשש ליד הבית.

אני גם ממש אוהב הרפתקאות בטבע, לפעמים אני הולך לשדה בקצה של הרחוב ומחפש שם חרקים, עצים ואבנים. אבא שלי גם הכניח לי סיכה לי שם בית מעץ ויהיה לי מחנה משלי.

אני מאד אוהב לאכול פיצה וגם להכין פיצה. אני והאחיות שלי מכינים פיצה ממש טעימה בבית. אני אוהב גם לאפות עוגיות שוקולד.

חבר טוב בשבילי זה מישהו שלא יזחק עלי ולא ידבר עלי מאחורי הגב. חבר זה מישהו שאתה מבטח ונהנה איתו. אני אוהב שחברים באים אלי הביתה וגם ללכת לחברים. זה כיף להיות בחדר של חבר. אני אוהב לדבר עם החברים שלי על דברים שמעניינים אותי.

הכי כיף עם חברים זה להיות בחוץ אחר הצהריים ולשון אחד אצל השני בימים שאין בית ספר.

וילון מספר 3 - נועה

קוראים לי נועה, יש לי אחות תאומה ועוד אח תינוק.

אנחנו גרים בבית עם חצר גדולה ויש לנו טרמפולינה בחצר.

אני ממש אוהבת להקסיב לחופיקה, לרקוד ולהחציא שירים. אני חולמת להיות זמרת ולהופיע.

עם חברות אני נהנית למוע שירים ב YOUTUBE, לשחק ב ווי משחקים של ריקוד ושירים, לשיר בקריקט ולהחציא שירים וריקודים. לפעמים אני וחברות רוקדות מה שלמדנו בשיעור ג'אז ומוסיפות תנועות משלנו.

אני אוהבת להיות שמחה ולצחוק, והכי נהנית להכין לחברות שלי ציורים וברכות. יש לי אוסף מדבקות ענקי ואוסף של דפים צבעוניים ואני נהנית לצייר עליהם ציורים וחלימים. המורות ואחרות שאני מצוירת ממש יפה וזה משמח אותי. לפעמים אני מצוירת ביחד עם חברות ואז אנחנו תולות את הציורים בחדר.

חברה זה מישהי שאפשר לספר לה דברים, שתמיד תבחר להיות לידי ולשתף אותי במשחקים. חברה זה מישהי שאני אוהבת והיא אוהבת אותי. מה שמחש לי בחברה זה לעשות דברים אחת בשביל השנייה ולחשוש ביחד יום הולדת.

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

רחוב היסמין 1, רמת אפעל 52960 | טלפון: 03-5354777 | פקס: 03-7369100

בתום ההקראה, החניכים יבחרו את החבר שהכי מתאים להם (אפשר להישאר בקבוצות שציירו את החבר האידיאלי או לעשות הצבעה בה כל אחד בוחר את מי שהכי מתאים לו).

אחרי שהחניכים בוחרים, חושפים את החברים החדשים - הקרנת שלושת הסרטונים.

לפי החבר שנבחר, הקרינו את הסרטון של הקמפיין "אל תפספס חבר" (סרטון הכדורסל, סרטון הנגינה או סרטון הבנות). באפשרותכם להקרין את שלושת הסרטונים, המסתתרים מאחורי 3 הווילונות.

עזרים: וילונות/חלונות, כרטיסיות דמויות, ברקו וסרטונים

קישור לסרטונים:

<http://www.jumbomail.co.il/Downloads.aspx?sid=6D72626555667873386F773D>

שיחת סיכום (5-10 דקות)

אחרי הקרנת הסרטונים, נהלו שיחה עם החניכים:

- האם חשבתם שכך נראים החברים שבחרתם?
- האם הופתעתם? למה? למה אנחנו חוששים מאדם שאנחנו לא מכירים? או מילד שיש לו מגבלה כמו כסא גלגלים או מכשיר שמיעה או דיבור לא ברור?
- האם המגבלה שלהם יכולה להפריע לחברות? באיזה אופן?
- האם הם יכולים להיות חברים כמו שדמיינתם למרות המוגבלות שלהם?
- האם כשציירתם את החבר האידיאלי שלכם התייחסתם לתכונות חיצוניות? למה? האם זה משפיע על החברות? באיזה אופן?
- מה למדתם על חברים שלכם בפעולה?
- מה למדתם על עצמכם בפעולה?
- האם שמתם לב שבמשחק הרביעיות כל אחד כתב משהו טוב על עצמו? מה אפשר ללמוד מכך?
- האם אתם מכירים ילדים ששונים מכם? האם אתם שונים אחד מהשני?
- האם ניתן למצוא תחומי דמיון ביניכם? האם מצאתם תחומי דמיון?
- האם אתם מכירים ילדים עם מוגבלות? בבית הספר? בשכונה? במשפחה? בעיר?
- האם הם יכולים להיות חברים שלכם?
- מה אנחנו למדים מהפעולה הזאת?

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385

סכמו את דברי החניכים והסבירו להם:

לכל אחד מאיתנו יש ייחודיות, דברים שאנחנו שונים בהם אחד מהשני. לכל ילד יש גם חוזקות, דברים שהוא טוב בהם וחזק בהם, או דברים שהוא אוהב לעשות, שיכולים להיות משותפים ביניכם לבין ילדים אחרים. שונות קיימת בין כל הילדים, גם כאלה שאין להם מוגבלות וגם כאלה שלא.

למרות זאת, יש גם הרבה דברים דומים בין ילדים, הרבה תחומי דמיון, תחומי עניין משותפים, תחביבים דומים.

ראינו שכשמדובר על חברות, כולנו רוצים דברים די דומים, ושנחנו יכולים למצוא הרבה חברים חדשים סביבנו, גם כאלו שבהתחלה נראה כי אין לנו דברים משותפים.

הסרטים שראינו והפעולה הזאת מדגישים את המסר של 'אל תפספס חבר'. בפעם הבאה שתפגשו בילד שהוא קצת שונה מכם, בכל דבר, אל תקבעו מיד שהוא לא יכול להיות חבר שלכם, אל תפספסו אפשרות לחבר אמיתי.

קמפיין "אל תפספס חבר" (5 דקות)

לסיכום, חלקו לחניכים שמיניות בריסטול ובקשו מהם לכתוב על הבריסטול 'אל תפספס חבר'.

צלמו את החניכים ועודדו את החניכים להצטלם עם ההורים או עם חברים, לשלוח בקבוצות WhatsApp משפחתיות או בין חברים, לתלות את התמונות ברחבי הסניף או להעלות את התמונות לפייסבוק של התנועה.

עזרים: אמצעי הקרנה, שמיניות בריסטול, טושים, מצלמות בסלולריים

התכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלות בתנועות הנוער

מועצת תנועות הנוער, היסמין 1 סמינר אפעל, רמת אפעל. טל': 03-5354777 . orit@tni.org.il . 052-4213385